

Lier kommune

Anleggsplan for Idrett, Friluftsliv og Fysisk aktivitet 2018 -2022

13. november 2017 – forslag til ferdig plan

Aktivitetsglede ved Engersand friluftsområde etter oppgraderingen!

Visjonen: Aktive Liunger og det gode liv for alle i Grønne Lier!

Innholdsfortegnelse

1. Innledning

- Bakgrunn for planen og prosessen side 3
- Evaluering side 3

2. Føringer, behov og status

- Idrettsmeldingen og Friluftsmeldingen, side 4-5
Buskeruds satsingsområder og Fjørtoft rapporten
- Behov beskrevet av Fotballforbundet og Håndballforbundet side 6
- Beskrivelse av skoleanlegg, friluftslivsanlegg, side 7-10
Idrettsanlegg og nærmiljøanlegg
- Anleggs og aktivitets-status side 11-12
- Kommunale og andre ressursrammer, erverv av arealer, side 12-13
isypark registreringen

3. Beskrivelse av behov for anlegg

side 13-14

4. Mål og tiltak

side 15-16

5. Handlingsprogram 2018-2022

side 16

- Forslag til prioritert liste for ordinære anlegg side 18
- Forslag til prioritert liste for Nærmiljøanlegg side 19
- Uprioritert liste side 20-21

Aktuell kontaktinformasjon kommer

Alle bildene er enten tatt av Astrid Hennum eller Ingrid Buck

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for planen og prosessen

Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er et stort og viktig tema- og tjenesteområde i kommunen. For å kunne gi en oversikt og det beste grunnlaget for utviklingsarbeid og driftsprioriteringer har kommunen i lang tid hatt fireårsplaner for området. Dette gir grunnlag for å søke spillemidler og drive utviklingsarbeid mht. anleggsutvikling og aktivitetstilrettelegging.

Arbeidet med planen starten høsten 2016 med flere temamøter med lag og foreninger og flere innspill. Administrasjonen har evaluert forrige plan, hentet inn aktuelle føringer, beskrevet behov og status. Det har vært tett samarbeid med Lier idrettsråd, og vi hadde også et nyttig møte med styringsgruppa i august. Planen ble lagt ut på høring i oktober og vi fikk inn 22 innspill. Mange av innspillene støttet prosjekter og anlegg som allerede var lagt inn i planutkastet i og som vi allerede jobber med. Noen nye anlegg er lagt inn på den uprioriterte listen pga behov for å jobbe videre med dem før de evt. er klare for prioritert liste.

1.2 Evaluering

Det er gått fire år siden forrige plan ble vedtatt, og de fleste av de prioriterte anleggene er realisert. Dette er blant annet: Heiahallen, Hegghallen, kunstgressbaner på Lier stadion og Sylling, rehabilitering av Reistad Arena, oppgradering av Engersand og Gilhusodden friområder, nærmiljøanleggene ved den nye Hegg skole, Tufteparken på gamle Hegg, Flåtan tursti, skøytebane på Tranby. Den detaljerte rapporteringen er framlagt årlig for kommunestyret som del av saken der vi også prioriterer kommende års spillemiddelprosjekter og legger føringer for kommunale anleggsinvesteringer.

Vi har hatt fokus på å tenke bredde i forhold til anlegg og aktiviteter, og dette skal vi fortsette med. Vi har jobbet aktivt med nye turveier, sykkelveier, friluftsområder, aktivitetsanlegg og informasjonstiltak. Dette ønsker vi å videreføre og utfordre oss selv og andre med noen konkret mål der vi må samarbeide med andre.

Den nye brygga og badetrappen på Gilhusodden friluftslområde, foto Astrid Hennem.

2. Føring, behov og status

2.1 Føring fra Idrettsmeldingen, Friluftsmeldingen, Buskeruds satsingsområder og Fjertoft rapporten

I St. Meld 26 «Den norske idrettsmodellen (2011-12)» heter det at *alle som ønsker skal ha mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet i form av trening og mosjon*. Den frivillige, medlemsbaserte idretten skal sikres gode rammevilkår for å gi grunnlag for et omfattende og inkluderende aktivitetstilbud og det legges vekt på å *utvikle attraktive tilbud til barn og ungdom*. Samfunnet skal være godt tilrettelagt for *egenorganisert fysisk aktivitet*.

Tranby Idrettspark med klubbhuset for Lier IL og en av de 2 kunstgressbanene der.

I st. Meld 39 «Friluftsliv – en vei til høyere livskvalitet (2000-2001)» heter det at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen elles. Friluftsliv basert på allemannsretten skal holdes i hevd i alle lag av befolkningen. Barn og unge skal få mulighet til å utøve friluftsliv. Verdifulle områder for friluftslivet skal sikres slik at det fremmer miljøvennlig ferdsel, opphold, høsting og slik at naturgrunnlaget blir tatt vare på. Ved tettsteder, skoler og barnehager skal det være god tilgang til trygg ferdsel, lek og annen aktivitet i en variert og sammenhengende grøntstruktur med gode forbindelser til omkringliggende naturområder. Kommunen har utarbeidet en god oversikt over de anlegg som driftes av parkavdelingen (isy park) og er i gang med å kartfeste prioriterte friluftsområder og verdisette disse i et eget prosjekt. Kommunen har hovedansvar for å sikre arealbehovet for friluftslivet men selve aktivitetene skal også organisasjonene, skolen og barnehagene ha hovedansvaret for.

Elvestien fra Lierbyen sentrum til Bilbo og fiskeplassen bortenfor som utfartsområde.

I «Strategi for idrett og friluftsliv i Buskerud fylkeskommune» er det fokus på *attraktive areal og anlegg* for hele befolkningen med følgende satsingsområder:

- Skilting og merking av turtraseer
- Brukervennlig, naturvennlig, estetisk og robuste friluftslivsområder
- Universelt utformet friluftsområder
- Nærmiljøanlegg i tilknytning til skoler
- Anlegg som følger trender
- Idrettsanlegg med stort brukspotensiale

Ifølge «Fjørtoft rapporten – så er Statlig idrettspolitikken inne i en ny tid hvor *Individet har ansvar for egen helse – og samfunnet har ansvar for å legge til rette slik at «bakken ikke blir for bratt»*. Vi må ha fokus på fysisk aktivitet og idrett for alle. Det er ikke bare fotballbaner og skianlegg som skaper stor aktivitet men også skatepark, skileik arenaer etc.

Ballbingen og nærmiljøanlegget ved Heie barneskole ligger nært boligområdene.

2.2 Behov beskrevet av Fotballforbundet og Håndballforbundet. Beskrivelse av skoleanlegg, friluftslivsanlegg, idrettsanlegg og nærmiljøanlegg

Fotballforbundet

Norges fotballforbund (NFF) Buskerud har laget en beskrivelse av anleggssituasjonen i Lier datert 9.06.2017 hvor de sier at Lier har 197 fotballag fordelt på 5 klubber, hvor den største er Lier IL med 67 lag i seriesystemet. I henhold til idrettsregistreringen av 2013 er det i Lier kommune 28,3 % av guttene i aldersgruppen 6-12 år som er aktive innen fotballen. Det samme tallet for jenter er 13%, men antallet har vært sterkt økende. I tillegg kommer alle de som driver med egenorganisert aktivitet på banene samt skoler og barnehager. Dette er anlegg med meget stor bruksfrekvens. Generelt er det fortsatt slik at rehabilitering eller omlegging av nedslitte gress- og grusbaner til kunstgress er svært viktig for barn og unge i Lier, men det må også komme nye baner for å møte den store underdekningen og befolkningsveksten. I den grad det er tilgjengelige arealer, vil bygging av nye kunstgressflater ha svært stor betydning. En gressbane sies å ha ca 250 brukstimer i året ift kunstgressbaner som kan ca. 1 800 timer i året.

Fotballforbundet har gått igjennom behovet for hvert idrettslag og mener at det er behov for 6 nye baner fordelt med 2 stk for Tranby området og 4 for Ytre Lier. Lier idrettsråd har vurdert og mener dette må justeres ned til 2 nye nå i denne perioden.

Forbundet konkluderer med at det ideelle er at man har aktivitetsflater der barn bor, går på skole og vokser opp i sitt trygge nærmiljø. De mener Lier bør ha fokus på å påvirke bygging av idrettsanlegg parallelt med boligutbygging som bla Fjordbyen og Gullaug og vurdere å bygge om gressbaner til kunstgressdekke ved Tranby, Lier stadion, Liungbanen og eller se på mindre baner ved Gullaug og Lierskogen.

Viser til vårt arbeidsmøte med NFF her i våres og vi drodlet rundt ideen om å se på mulighetene for å opparbeide kunstgressbane på kommunal grunn ved Lierbyen ungdomsskole og Heia barneskole for å avlaste Tranby området og Lier stadion. Vi har også et godt fokus på å legge inn nye idrettsanlegg ved utbyggingen av Gullaug halvøya og Fjordbyen.

Håndballforbundet

I sin vurdering av alle landets kommuner så mener de at forholdet i Lier er bekymringsfullt sammen med mange andre kommuner som ligger bynært og har stort utbyggingspress. Videre sies det at med de hallene vi har i dag så gir dette 1.5 treningstimer hvor normtall er på 2. Dette behovet har nok økt veldig i fm at det er nå rapportert mange flere lag som er aktive. Bare fra året 2015/16 og til 2017/18 så har Reistad økt med 14 lag (fra 28 til 42), Lier IL økt med 15 lag (fra 21 til 36), SIF økt med 5 lag (fra 5 til 10), St. Halvard økt med 3 lag (fra 4-7). Kilde Anleggsatlas – Lier fra håndballforbundet 2017.

Dette må vurderes nærmere og idrettslagene må jobbe mer konkret med dette. Reistad IL har kommet med et konkret forslag om å kombinere hall og skolelokaler ved Reistad Arena – slike planer trenger tid til modning og må bli en del av et samarbeide med flere.

Den gode gamle normen som vi har brukt tilsier at en håndballhall pr 5 000 innbyggere er innenfor. Dette baseres seg på at lagene trener kun 1 t/uken men dette er alt for lite i dag. På sikt er det nok behov for 1 ny håndballhall i Tranbyområdet, 1 hall ved Høvik/Stoppen/Reistad området og 1 hall ved Lierbyen skole. Når vi bygger ny hall så må kvaliteten på gulvet prioriteres slik at barn og unge kan bruke anleggene med vanlige sko, evt. barbeint eller med kun sokker på.

Ser også at det kan være behov for egen kampsportshall og/eller turnhall da turn kan sees på en flott basistrening for alle før man velger sin idrett.

Det forutsettes at når det bygges nye skoler, vil en stor flerbrukshall være en del av skolens anlegg.

Skoleanlegg

I Lier så har vi sju rene barneskoler, to kombinerte barne- og ungdomsskoler, to ungdomsskoler og tre videregående skoler. Kultur og fritid har ansvar for å drifte den grønne delen av uteområdene ved barne- og ungdomsskolene og veileder videregående skoler der behov. Vi anbefaler at vi sammen med en vurdering av skolens utomhusanlegg utarbeider en plan for hvordan vi best kan utvikle og oppgradere skolens uteområder og at skoleanleggene må prioriteres i denne planen og blir da politisk behandlet sammen med resten av aktivitetsanleggene.

Våre skoleanlegg er også våre nærmiljøanlegg på kveldstid og i helger og mange blir brukt til akkurat dette men vi mener at det er kapasitet til mere bruk.

Vi har i lengre tid sett verdien av å tilrettelegge for egenorganisert aktivitet og ønsker å fortsette å etablere flere egnede nærmiljøanlegg der folk bor, ved bla skolene våre og sentralt i våre eksisterende boligområder og nye tettsteder der kommunen er grunneier.

Vi ønsker å få en bedre oversikt over behov for og løsning på god utvikling av samtlige skolegårder unntatt Hegg som har nye og gode utearealer.

Hegg barneskole fungerer som skolegård, idrettsanlegg, nærmiljøanlegg, leikeplass og viktig sosial møteplass for mange året rundt. Denne banen islegges om vinteren.

Friluftslivsanlegg

Lier kommune ble kåret til årets friluftslivskommune i Friluftslivets År 2015. 56 andre kommune deltok i siste del av konkurransen. Lier stakk av med seieren spesielt på grunn av kommunens brede satsing på aktiviteter og anlegg, som var – og er – solid forankret både administrativt og politisk. Neste Friluftslivets År skal avholdes i 2025, og vi skal opprettholde fokus på friluftslivssatsingen som Norges regjerende Friluftslivskommune.

Vi vet også at friluftsliv i nærmiljøet er viktig i et folkehelseperspektiv. Undersøkelser viser at de fleste av de som ønsker å bli mer aktive, vil gå turer i nærmiljøet og i skog og mark. Skal vi lykkes med å skape mer aktivitet i befolkningen, må det satses på attraktive leke og rekreasjonsområder, nærturterreng og grønnkorridorer. Blant våre viktigste friluftslivsområder så nevner vi våre 3 store markaområder med viktige utfartsområder ved Eggevollen, Martinsløkka, Eiksetra, Solvang, Hvalsdammen, Skapertjern, Damtjern, Kraft etc. Lierelva, strandsonen både i nord og sør, Lierbanen, gamle Drammensbanen, Pilgrimsleden og Kyststien er viktige grønnkorridorer. Høgda, Asdøl, Damtjern, Altanåsen, Gilhusodden, Engersand, Fjordparken, Linnesstranda fugletårn, Svangstrand, Holmenvika er viktige utfartsområder. Videre er våre gjeldende og fremtidige utfartsparkeringer viktige anlegg for å bedre tilgjengeligheten for flere. Mange bruker våre nærmeste grønne områder til de små turene, til å se på barn leke eller få den lille rasten på den enkle benken i den nærmeste parken som Lierbyen med Rådhusparken, Haugestad, Andershaugen, Lierelva tursti er.

Kommunen har tre turtellere utplassert på strategiske steder, som registrerer turgåere og dermed tallfester bruken av ulike områder. Tellerne står gjerne på samme lokalitet i 12mnd, slik at man får et bilde av årstidsvariasjonene. Eksempelvis er det mange hundre personer innom Gilhusodden på en godværsdag i sommerhalvåret. Andre friluftsanlegg viser registreringer opp i 50 000 passeringer i året. Tellerne bekrefter at friluftslivsanlegg har stor kost-nytteverdi, og at den uorganiserte fysiske aktiviteten i Lier er stor. Man kan følge tellingene og tidligere tellinger på www.lieropplevelser.no.

Vi samarbeider med DNT Drammen og Omegn med flere om bedre skilting og merking av stier (*Det nasjonale turskiltprosjektet*).

Fremdeles er det behov for og ønsker om å satse videre på nye og stedvis høyere standard på en del av våre turveier og skiløyper. Det er også verdifullt å eventuelt knytte og samordne disse til det offentlige gang/sykkel (G/S) veinettet i kommunen for å utnytte mulighetene ytterligere.

Et av de mange friluftslivsanleggene i Lier er Gamle Drammensbanen, her sett forbi Høvik/Stoppen.

For utvalgte områder så har staten vært med på finansiering og det er blitt utarbeidet forvaltningsplaner for: Gamle Drammensbanen, Engersand, Gilhusodden, Eiksetra, Svangstrand, Damtjern.

Nytt av året er at Lier kommune er med i Miljødirektoratets prosjekt «Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder» hvor arbeidet med identifisere, utvikle og ivareta arealer for friluftsliv vil bidra til å øke kunnskapsgrunnlaget for å kunne ivareta god arealplanlegging i kommunen. Dette arbeidet vil gi oss en bedre kunnskap og oversikt over verdifulle friluftsområder som vi kan vurdere videre utvikling av.

Idrettsanlegg og nærmiljøanlegg

Lier kommune har 3 større idrettsparker med Lier stadion, Tranby idrettspark og Sylling idrettspark samt en del idrettsanlegg ved mange skoler. Det finnes også mange private idrettsanlegg i Lier med bla: Holtmark Golfbane, Leirdalen motorsenter, Linnsvollen ridesenter. Vi har forskjellige typer nærmiljøanlegg ved alle skolene, 21 leikeplasser og andre nærmiljøanlegg fordelt i hele bygda. Alle disse områdene driftes og tilrettelegges av kommunens egne driftsavdeling for park idrett og friluftsliv. Det er behov for å få etablert lysstyrings-systemer for disse og etter hvert gå over til bruk av LED lys.

Alle som ønsker å drive med fysisk aktivitet for våre barn og unge får gratis bruk av kommunale haller og gymsaler mandag til fredag og med rimelig leie i helgene for alle. Forespørselen er stor med over 40 forskjellige søknader og nesten alle ønsker mere tid enn det vi kan tilby. Vi har akkurat vedtatt at

det skal være gratis for barn og unge til også å trene i helgene i utvalgte haller som et 2 årig prøveprosjekt. Trening i høst og vinterferie er lagt inn for alle lag og foreninger som låner eller leier haller hos oss og gjelder for skoleåret 2017/2018. Nå utfordrer vi lage og foreninger til å ta i bruk dette.

Vi har ilt de siste årene etablert frisbeegolfbane ved Hennummarka og Tuftepark (egenvektstrening) i Lierbyen. Vi ser – og får rapporter om – at disse anleggene er blitt svært populære, også blant ungdom. Pumptrackbanen og skøytebanen på Tranby ble begge anlagt i 2017 og er eksempler på åpne nærmiljøanlegg for fysisk aktivitet. Anlegg for slik uorganisert og unik fysisk aktivitet er viktig og vil prioriteres i årene fremover.

For høsten 2017 vil idrettsrådet sammen med idrettslagene sette fokus på Allidrett og diskutere hvordan vi best kan påse at barn opp til 10 års alderen får lov til å drive med variert aktivitet før de finner «sin» idrett. Dette er en del av Norges idrettsforbund sine normer og bør gjøres bedre kjent.

Løpebanene og deler av kunstgressbanen som idrettsanlegg og nærmiljøanlegg på Hegg skole.

Alle anlegg som det skal søkes spillemidler til må registreres i anleggsregisteret til Kulturdepartementet under nettsiden: Idrettsanlegg.no. I anleggsregisteret finner vi ca 100 nærmiljøanlegg og nesten 200 idrettsanlegg og litt over 50 friluftslivsanlegg i Lier.

Skøytebanen ved Hennemmarka skole er en av mange som blir anlagt hver vinter.

Lier kommune er nå snart ferdig med en registrering av alle utendørsarealer og utstyr/installasjoner som driftes av Lier kommunes park, idrett og friluftsavdeling. Her er hvert anlegg beskrevet og oppmålt med areal med gress, grus, sand, bed og antall trær, benker, lekeplass- og idrettsutstyr, brygger, etc. og delt inn i idrettsanlegg, parker, skoler, barnehager, sykehjem, skiløyper, lekeplasser, nærmiljøområder og annet. Beskrivelsen er basert på Norsk Standard for skjøtsel og drift av park, idretts og friluftsanlegg (NS 3420). Alle anlegg er også dokumentert med fotografier.

Dette kan brukes som et oppslagsverk i publikumshenvendelser, saksbehandlingsverktøy med budsjetter, rapporter og grunnlag for drift og vedlikehold.

2.3 Anleggs- og aktivitets-status

Kort oppsummert så har vi følgende anlegg:

- 5 håndballbaner hvorav den eldste begynner å bli sliten (Tranby) og 1 turnhall
- 3 flerbrukshaller og 5 gymsaler
- Svømmehall som er både liten og sliten
- Flere kunstgressbaner; 2 stk 11'er baner, 1 stk 9'er bane, 3 stk 7'er bane
- Ca. 10 Naturgressbaner
- Ca. 100 Nærmiljøanlegg
- 200 km med flotte skiløyper i 3 markaområder samt rundt skoler og på jorder
- Ca. 25 km lysløyper
- Stabilt gode skiforhold på Eiksetra og Martinsløkka med kunstsneanlegg og adkomst langt inn i marka, og med treningsanlegg for skiskyttere
- Stort sammensatt ride anlegg ved Linnestvollen, mange ride klubber og lokale anlegg for hest
- Stort sammensatt motorsportanlegg ved Leirdalen
- Stor flott golfbane ved Holtmark
- Mange gamle og velbevarte ferdselsårer som Kongeveien, Paradisbakken, Pilgrimsleden, Gamle Drammensbanen, Lierbanen,
- 3 store sammensatte Marka-områder tilrettelagt både sommer og vinter

- 2 store fjorder med Drammensfjorden og Holsfjorden med sine friluftsområder og stadig flere turstiforbindelser

Det er stor aktivitet for barn, unge og voksne i Lier. Oversikt over relevante aktører og tilbud:

- 30 idrettslag tilbyr idrettsaktivitet innenfor 20 idretter med ca. 9000 medlemmer til sammen, derav ca. 5 000 barn og unge. I tillegg er det ca. 25 trimgrupper.
- 15 frilufsorganisasjoner (DNT, speidere, jakt/fiske)
- 5 Treningsstudioer (Akropolis, Bare trening, Regnbuen, Tren1 og et på Liertoppen)
- Åpen hall på 4-5 skoler med tilbud med ca. 2 timer i uken. I arbeidet med bla Åpen hall så er det nå etablert flere samarbeidsavtaler mellom Kultur og Fritid og mange forskjellige idrettslag og flere kommunale virksomheter (frisklivsentralen, flyktning tjenesten). Disse er bla annet Stoppen SK, Tranby Turn, Lier Judo.
- BUA tilbyr gratis utlån av utstyr til mange forskjellige idrett og frilufsaktiviteter og arrangerer aktivetsdager som er åpne for alle. Hovedbasen ligger ved Gamle Hegg skole hvor det er satt opp basketstativ, fotballmål, ishockeymål. Mye av utlånet i BUA på sommerstid er inspirert av rullende aktivitet så da blir det mange sykler, sparkesykler, BMX sykler, skateboard og rulleskøyter som lånes ut til mange. Om vinteren blir det anlagt skøyteis på området og et lite skispor når det er nok snø.
- Flere skoler har økt fokus på fysisk aktivitet via prosjektet Sunne og Aktive Liunger (SAL). Alle skoler skal ha en times fysisk aktivitet for alle fra skoleåret 2018/19.
- Flere virksomheter har fysisk aktivitet som mål og som tilbud, bl.a. Frisklivsentralen, helsevirksomhetene, rehabilitering, habilitering/funksjonshemmede.

Utsiktspunkt og hvilebenk øverst ved Paradisbakkene, viktig turvei for mange og et anlegg som Statens vegvesen har ansvaret for i samarbeide med vår driftsavdeling som utfører mange av de praktiske oppgavene og tilrettelegger med benker og informasjon.

2.4 Kommunale og andre ressursrammer og erverv

Lier kommune setter årlig av kr. 1 600 000 til anleggsutvikling innenfor Kultur og fritids ansvarsområde. I tillegg budsjetteres det særskilt for store utbyggingsprosjekter når det skal bygges

nye skoler, større rehabiliteringer av flerbruksbygg etc. I handlingsprogrammet kan det også settes av øremerkede rammer til enkelt anlegg som det er gjort i fm sikring av Gullaug tunnelen.

Kommunen drifter idrettshaller i regi av Lier eiendomsselskap, med utleie via Kultur og fritid. Lokalene stilles gratis til disposisjon for trening for idrettslag med aktiviteter for barn og unge, og subsidiert for voksentrening og for helgebruk. Reistad Arena driftes av Reistad IL, bl.a. med utleie til Lier kommune mandag-torsdag kl. 16-22, og som Lier kommune stiller til disposisjon for idrettslagene etter samme regler som for kommunale haller.

Kommunen drifter de kommunale utendørs idrettsanleggene, nærmiljøanlegg og friluftslivsanleggene i regi av Kultur og fritid. **Driftsutfordringene til de nye anleggene må** beskrives, se en egen rad i matrisen til handlingsprogrammets prioriteringsliste.

Lier kommune følger med og vil søke om midler til anlegg gjennom FK, FM, departementer, forbund etc.

Fylkeskommunen oppfordrer kommunene til å tenke langsiktig og strategisk i forhold til å søke om midler til erverv av arealer som er av verdi i forhold friluftsområder, friluftslivsanlegg etc. Ny parkeringsplass ved Eiksetra i samsvar med reguleringplanen, vil bl.a. være aktuelt prosjekt for en slik søknad. Egnede arealer langs Drammensfjorden i forbindelse med utbyggingen av Fjordbyen og Gullaughalvøya og områder ved Damåsen, Skapertjern og egnete områder til parkområder/nærmiljøanlegg i Lier der folk bor og skal bo kan være aktuelle for slike erverv.

3. Beskrivelse av behov for anlegg

Vi ønsker her å beskrive de behovene som vi mener er viktigst å se nærmere på og hvor det kan være viktig å få til et bedre samarbeide for å finne gode løsninger.

Økt hallkapasitet er nødvendig i Ytre Lier. Tall fra Anleggsatlas.nif.no viser at det har vært stor økning i antall aktive lag for alle håndballklubbene i Lier de to siste årene og idretten mangler treningstid. Vi foreslår en nye hall i Ytre Lier i forbindelse med utvidelse, oppgradering og eller planlegging av ny skole i dette området da det er allerede pr. i dag for liten dekning og at vi vet at det vil bli større behov i takt med den planlagte befolkningsveksten.

Rehabilitering og evt. utvidelse av Tranbyhallen og området rundt. I forbindelse med at det bor så mange mennesker i dette området og at det er få gode møteplasser og aktivitetsanlegg så anbefaler vi at det utarbeides en mulighetsstudie av området rundt Tranby inklusive idrettsparken, skolene og de nærmeste nærområdene. Dette kan gi oss et godt utgangspunkt for å se på om vi kan gjøre for å oppgradere og evt opparbeide nye anlegg for å bedre tilbudene som er i dag.

Flere kunstgressbaner i Tranby og Ytre Lier. Vi foreslår 2 ny 7'er kunstgressbaner med en på Lierskogen ved Heia skole for å avlaste Tranby området og nært der folk bor slik at de minste kan trene her mens de eldre får noe mer tid på Tranby. Ny 7'er kunstgressbane på Lierbyen skole og nært Lierbyen hageby og i et område som allerede trenger et nærmiljøanlegg for de som allerede bor der. På sikt når det blir behov så trengs det en oppgradering av de eldste kunstgressbanene. Allerede nå

ser vi behov for å utvide kunstgressbanene med et areal til å deponere snø og gummigranulat i fm måking da vi ønsker å tilrettelegge bedre for miljøtilpasset drift av kunstgressbaner. Videre anbefaler Lier Idrettsråd at vi bør planlegges 2 stk 11-er kunstgress baner med en ved Lier Stadion og en ved Tranby Idrettspark.

Utvikle uteområdene til mer **allsidige aktivitetsanlegg og møteplass ved gamle Hegg skole og BUA**. En arbeidsgruppe skal jobbe videre med dette i høst. Foreløpig tanker er at dette skal supplere det som allerede er ved Hegg barneskole og Rådhusparken og passe for både de som stikker innom for å låne utstyr, brukerne ved Ungdomshuset og forbipasserende.

Utvikle Eiksetra og Martinsløkka i tråd med ny reguleringsplan i samarbeide med DNT, idrettslag etc. Lier IL og SVIL er godt i gang med utviklingen av skiløype, klubbhus og lysløype på Martinsløkka og områdene rundt Saue. DNT og kommunen har bestilt første fase av oppgradering av turstier of skiløype som vil bli opparbeidet høsten 2017. Neste fase er å se på hvordan vi kan lage flere baser for større grupper slik at flere kan være der oppe samtidig. Vi ønsker å flytte den mer private lavvoen fra campen til nedsiden av låven slik at campen blir mer tilgjengelig for allmennheten. Vi er også i gang med å se på utvikling av området rundt den gamle sagen med oppholdsplass, bål plass og mulig gapahuk eller enkel overnattingshytte. På sikt så ønsker vi å se på mulighetene rundt ny bruk av låven fra dyrehold til aktivitetsarena for barn og voksne og supplere med flere overnattingsmuligheter. Det er også snakk om å lage en god sykkeltrase fra Eiksetra til Drammen og DNT jobber med en mulig trasé fra Eiksetra til Eggevollen til nedsiden av Storsteinsfjell og bort til Årkvisla hvor det er fine grusveier vider inn i Drammensmarka. Etablering av mobildekning på Eiksetra, for å bedre sikkerheten, er under utredning og ikke en del av denne planen.

Helårs skianlegg ved Leirdalen med felles bruk av infrastruktur som Lier Motorsportklubb med adkomst, parkering, garderober, tilgang på strøm og vann til snø produksjon. Anlegget forutsetter universell utforming med 6m brede rulleskiløyper på ca. 4 km i 2 sløyfer, 30-40 skivers skytebane, lysløype med LED lys og snø produksjonsanlegg. Her finnes en intensjonsavtale for videre planjobbing i regi av idrettsrådene i Lier, Asker og Røyken og med de tre kommunene som avtalepartnere. Søkerne har sendt inn innspill til KP arealdel for avklaring om området kan brukes til dette formålet. Prosjektet er estimert til å koste ca. kr. 36mill hvor de ser for seg spillemidler inntil kr. 11mill, dugnad/gaver/rabatter k. 9.2mill, momsrefusjon inntil kr. 7.3mill, øvrig finansiering ca. kr. 8.5 mill.

Videre oppgradering av **prioriterte friluftslivsområder** etter fokuset på Engersand og Gilhusodden er Eiksetra og Martinsløkka med den nye reguleringsplanen. Ser behov for oppgradering av Damtjern og ser at her er det utfordringer i fm forurensing så her må flere samarbeide om de gode løsningene. På sikt så vil vi se på oppgradering av Svangstrand. Mange ønsker at vi oppgraderer alle våre utedoer på våre friluftsområder til en høyere standard.

Flere og bedre turveier og skiløyper. Jobber med oppgradering av skiløyper i Vestmarka, aktuelle **kyst sti** traseer sør for Engersand friluftsområde. Våre politikere i styringsgruppa påpekte ønske om å utvikle Elvestien i Lierbyen slik at vi på sikt har en trasé helt ned til Svensefjøsset. Vi vet at det vil dukke opp behov/ønsker underveis og at dette er relativ rimelige anlegg i forhold til idrettsanlegg og som blir brukt av veldig mange.

Nærmiljøanlegg ved prioriterte skoler etter en årlig vurdering av behov. Ser at vi ikke har god nok oversikt over hva som skjer/planlegges ved skolene. Vi er blitt orientert om at det skal lages en

skolebehovsplan som skal behandles i høst. Vi ser at det kan være behov på Oddevall, Heia og Gullaug. Politikerne i styringsgruppa spør om det er behov for en oppgradering ved Hallingstad og Hennummarka skolene. Viktig å få avklart hva som er kortsiktig behov og hva som er de langsiktige behovene siden det antageligvis også er noe å hente i fm vedlikeholdsutgifter etc. Det er behov for å få en bedre oversikt slik at vi kan lage gode langsiktige beslutninger med gode anlegg for alle barna på alle skolene våre. Om kapasitet og kunnskap bør sitte hos Kultur og Fritid eller hos Lier Eiendomsselskap er ikke avklart.

I takt med befolkningsvekst og særlig når det gjelder planlegging og utbygging av nye større områder som **Fjordbyen og Gullaughalvøya, må det sikres nødvendige anlegg** og aktivitetstilbud. Vi vil anbefale å lage mulighetsstudie over disse områdene og dette vil kreve helhetlig plantilnærming og bevisst økonomisk satsing.

Høgdabakkene og Gamle Kongevei mot Gjellebekk Skanser er fine turveianlegg for mange hvor opplevelsen blir forsterket med kulturhistoriske spor og anlegg som her.

4. Mål og tiltak

Anleggsplanen forholder seg til strategiplanen For kropp og sjel som fastsetter de overordnede føringer og hovedmålene.

- Lier kommune vil sikre tilgjengelige og tilstrekkelige anlegg for allsidig aktiviteter innenfor idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i samarbeide med lokale foreninger og andre aktører og innenfor de rammer som finnes.
- Kultur, idrett, og friluftstilbudene og anleggsutviklingen for disse aktivitetene skal sikres gjennom kommunale initiativ og tiltak, og gjennom samarbeid med liungen, frivillige, foreninger og næringslivet m.m.

Anleggsplanen tar også fortsatt utgangspunkt i kommuneplanvisjonen «Grønne Lier» og «Det gode liv for alle». Visjonen for anleggsplanen er «Aktive liunger» samtidig som vi vil knytte oss til skolenes og folkehelseplanens prosjektmål «Sunne aktive liunger».

For å nå visjonen vår «Aktive liunger» og vårt hovedmål så vil følgende mål ligge til grunn:

1. **Mål 1** Alle de store idrettsaktivitetene skal ha gode anlegg i Lier eller i regionen. Dette gjelder for bla håndball, fotball, ski, turn, svømming etc. Foreløpig forslag til tiltak:
 - a. Lier kommune i samarbeide med idrettslag skal avklare om det er behov og hvordan vi kan realisere en ny hall i ytre Lier.
 - b. Lier kommune i samarbeide med idrettslag skal avklare om det er behov og hvordan vi kan realisere 2 nye 11'er kunstgressbaner i Lier
 - c. Lier kommune i samarbeide med idrettslag og svømmemiljøet skal avklare om det er behov og hvordan vi kan realisere en bedre svømmehall
2. **Mål 2** Alle de store friluftslivsaktivitetene skal ha egnete og gode anlegg i Lier. Dette gjelder bla tur til fots, på ski, på sykkel, i båt/kano etc. Foreløpig forslag til tiltak:
 - a. Lier kommune i samarbeide med lag og foreninger skal avklare om det er behov og hvordan vi kan oppgradere turstinetet i marka og nærområdene våre.
 - b. Lier kommune i samarbeide med lag og foreninger skal avklarer hvordan vi kan realisere rehabiliterer/oppgradere skiløypene i Vestmarka, Kjekstadmarka og Finnemarka
 - c. Lier kommune i samarbeide med lag og foreninger avklare hvor det er behov og hvordan vi kan realisere kyst sti langs Drammensfjorden og indre del av Holsfjorden
3. **Mål 3** Det skal være fokus på å planlegge og realisere egnete og gode anlegg for uorganisert aktivitet som innbyr til bevegelse og egner seg som sosial møteplass. Alle skolene skal ha slike anlegg tilpasset aldersgruppene på skolen.
4. **Mål 4** Det skal være lett og god informasjon om hvor disse anleggene er og hvordan man lett kan ta de i bruk. Det er stor fokus på nettbasert informasjon og kommunen skal ha fokus på å legge ut mest mulig ut på Lieropplevelser.no i tillegg til kommunens egen nettside samt aktiv bruk av Facebook.

Alle målene må forholde seg til mulighetsrommet som finnes og kan skapes gjennom kommunale, statlige og private bevilgninger, kommunal og frivillig kapasitet og gode samarbeidsavtaler. Interkommunale løsninger skal vurderes der dette vil kunne bidra til realisering. Når nye anlegg planlegges, skal driftsforutsetningene også avklares, og både investeringsrammer og driftsrammer må være på plass før realisering.

5. Handlingsprogram og bruk av spillemidler for anleggsutvikling 2018-2022

Spillemidler kommer fra overskudd fra Norsk Tipping og fordeles hvert år til bygging og rehabilitering av anlegg for idretts-, friluftslivs- og fysisk aktivitets-anlegg. Det er fylkeskommunen med myndighet fra det Kongelige Kulturdepartementet som fordeler spillemidler til de anlegg som kommunen prioriterer hver høst når prioriteringslista blir politisk behandlet.

For å kunne søke om spillemidler så vil alle søknadene bli vurdert og sjekket om anlegget er omtalt i denne planen og om de ligger inne under våre mål og satsingsområder. Det er viktig å se om det er reelle behov, er det realistisk, er det nytteverdi for flere, er anlegget kostnadseffektiv, er anlegget universell utformet der mulig og er det avsatt midler til drift. Det er et mål å få anlegg som flest mulig kan ta i bruk til aktivitet og/eller som sosiale møteplasser.

Med ordinære anlegg menes anlegg for organisert idrett og fysisk aktivitet samt egenorganisert fysisk aktivitet. Det kan søkes om tilskudd til bygging og eller rehabilitering av anlegg som er åpne for allmenn idrettslig virksomhet og som ikke er underlagt fortjenestebaserte eierformer. Eksempler på ikke tilskudds berettiget anlegg er veier, parkeringsplasser, tribuner, leie, drift, eiendomsgjerder etc. Søker kan være kommuner, idrettslag, sammenslutninger under Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den Norske Turistforening, Norges Bilsportforbund og Det Frivillige Skyttervesen men ikke aksjeselskaper, stiftelser, samvirkeforetak eller andre sammenslutninger bortsett fra sammenslutninger under Friluftsrådernes Landsforbund. For mer informasjon se Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2016 ved Det Kongelige Kulturdepartement V-0732 B.

Med nærmiljøanlegg menes utendørsanlegg for egenorganisert, fysisk aktivitet, beliggende i tilknytning til bo- og/eller aktivitetsområder. Nærmiljøanlegg kan unntaksvis brukes til organisert, idrettslige aktivitet, men egenorganisert, fysisk aktivitet skal ha førsteprioritet. Aktuelle anlegg er flerbruksområder til ballspill, hopp, løp, kast, turn, natur is, friluftsliv, nærmiljøkart, skileik, vanningsanlegg, trim, klatre, skate, ferdighetsløyper, etc. Rene redskapslekeplasser (sandkasse, husker, vipper, sklier, klatre hus osv.) faller utenfor ordningen. Anleggseier plikter å holde anlegget åpent i 20 år eller 10 år for skiløyper/turstier.

Søknader for både ordinære anlegg og nærmiljøanlegg skal sendes kommunen med idrettsfunksjonelt forhåndsgodkjenning, behovsoppgave, kostnadsoverslag, finansieringsplan, plan for drift og rett til bruk av grunn. For Nærmiljøanlegg kan det søkes om tilskudd på 50% av godkjent kostnad med maksimalt tilskudd per anleggsenhet på kr. 300 000 og minimalt kr. 50 000. For ordinære anlegg så varierer dette fra anlegg til anlegg med maksimum 1/3 av kostnadene men ofte mindre enn dette. Nærmere beskrivelse finnes i Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2017 ved Det Kongelige Kulturdepartement V-0732 B.

Sjekkliste for de som vurderer å bygge anlegg og søke om spillemidler

Alle anlegg må være:

- Avklart etter plan og bygningsloven og godkjent bygge melt, sjekk med Planavdelingen i kommunen
- Oppført i denne Anleggsplanen, sjekk med Kultur og Fritid i kommunen
- Søke i henhold til bestemmelsene for spillemidler, se nettsiden idrettsanlegg.no
- Få godkjent idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning før spaden settes i jorda, sjekk med Kultur og Fritid i kommunen

Det stilles krav til at søker:

- ikke skal danne grunnlag for fortjenestebaserte eierformer og skal være registrert i enhetsregisteret med organisasjonsnummer
- må ha rett til bruk av grunnen med tinglyst eiendomsrett
- må levere kostnadsoverslag og finansieringsplan
- må tilfredsstille universell utforming

Prioritert anleggsliste, søknads år er det året søknaden sendes til FK

Ordinære anlegg

Nr	Søker Eier	Anlegg	Merknad	Kostnad	Sp. m	Søknads år	Bygge år	Drift/annet
1	LK	Heiahallen	Er realisert	37 mill	9 mill	2014	2013	Driftes
2	LK	Hegghallen	Er realisert	58 mill	9 mill	2014	2014	Driftes
3	DOR	Ridehall	Ligger klar!	2mill	600'	2015	2018	Privat drift, klar lenge
4	LK	Kunstgressbane, 7'er Hegg skole	Er realisert	Ca 3.5 mill	1 mill	2014	2014	Driftes
5	LK	Kunstgressbane, 7'er Lier stadion	Er realisert	Ca 4 mill	1 mill	2015	2015	Driftes
6	SIF	Kunstgressbane, 9'er Sylling idrettspark	Er realisert	Ca 4 mill	1 mill	2016	2016	Driftes
7	LIL/SVIL	Martinsløkka skiløype, 1.8 km	I gang	1265	632'	2018	2017	Lag driftsavtale m/LK, mer kostnader, ca 30'
8	SVIL/LIL	Klubbhus, varmetue	I gang	537'	178'	2018	2017/18	Privat drift
9	LIL/SVIL	Martinsløkka lys	I gang	1.678 mill	559'	2018	2018	Lag driftsavtale m/LK, merkostnad
	LK	Ny kunstgressbane 7'er Lierskogen		Ca 4 mill	1 mill	2018/19		Behov mer driftsmidler
10	LK	Rehab gulv Lierhallen	Planlagt	1mill	333'	2018		Lier Eiendomsselskap

11	LK	Gamle Drammens banen	Sikring av Gullaug tunnelen + rehab turvei fase 1	3mill	1mill	2018/19	2018/19	Noe tilsyn i tunnel
12	LK	Rehab lys Tranby idrettspark	Venter på pris			2018	2018	
16	LK	Rehab. Lysløypa Årkvisla	Nye grunneier avtaler må lages			2019		Lag driftsavtale med Drammen k.

Nærmiljøanlegg

Nr	Søker	Anlegg	Merknad	Kostnad	Sp.m	Søknadsår	Byggeår	Drift/annet
1	LK	Kunstgress Hennumarka skole	Ferdig høsten 2017	600'	300'	2018	2017	Lik
2	LK og LIL	Pumptrack	Ferdig høsten 2017	700'	300'	2018	2017	Tilsyn og drift, noe mer utgifter
3	LK	Oppgradere Skiløyper Vestmarka	Mangler grunneier avtaler	700'	300'	2018	2018/2019	Relativ lik drift
4	LK	Ny skøytebane Heia barneskole	Flytte fra samfunnshuset		300'	2018		Relativ lik drift
5	LK v/Gullaug skole	Parkoranlegg	Rektor og Lier Eiendom selskap	1 100'	300'	2018/19		Behov for nærmere beskrivelse
6	LK v/Oddevall skole	Parkoranlegg	Rektor og Lier Eiendom selskap	1 100'	300'	2018/19		Behov for nærmere beskrivelse
7	LK v/Høvik skole	Parkoranlegg	Rektor og Lier Eiendom selskap	513'	300'	2018/19		Behov for nærmere beskrivelse
8	LK/DNT	Eiksetra diverse	Må lages i samarbeide med DNT		300'	2018/2021		Avklar med DNT

De kommunale investeringsrammene og ramme for investeringstilskudd til organisasjons eide anlegg, fastsettes i de årlige handlingsprogrammene og prioriteres årlig i samsvar med gjeldende plan og realistisk framdrift for prosjektene. Noen prosjekter vil kreve kommunal grunnfinansiering og disse må beskrives så godt som mulig og så tidlig som mulig.

Driftsansvaret for mange av anleggene vil ligge helt eller delvis på kommunen mens noen vil ligge på lag og foreninger.

Uprioritert liste

Denne listen viser mindre avklarte anleggsprosjekter oppført tematisk i **uprioritert rekkefølge**. Anleggene i denne listen kan ved årlig rullering av handlingsprogrammet føres over til prioritert liste.

Idrettsanlegg

1. *Ny hall i Ytre Lier enten ved Lierbyen, Stoppen, Gullaug (Reistad Arena og Reistad IL)*
2. *Helårs skianlegg ved Leirdalen ved mange idrettslag koordinert ved Lier IL. Bør også utrede mulig skytebane utendørs. Nytt innspill til KP arealdel med god beskrivelse er sendt.*
3. *Oppgradering av Tranbyhallen til evt multifunksjonell dobbelt hall, Lier IL (LIL)*
4. *Innendørs fotballhall på Tranby, Lier Stadion, LIL*
5. *Nytt lagerbygg Motorsportklubben ved Leirdalen, Lier Motorsportklubb*
6. *Ny kunstgressbane 7-er Lierbyen skole*
7. *Rehab 11-er bane kunstgress Lier stadion*
8. *Rehab 11-er og 7-erbaner kunstgress Tranby*
9. *Briskeby ny hall, status og avklaring skjer i høst*
10. *Bedre svømmehall i Lier*
11. *Pistolbane inne i kjellere på Sylling skole ved Lier Pistolklubb og ønske om utendørs skytebane evt. på Eggevollen eller i Leirdalen.*
12. *Ny idrettspark og friluftspark, vannsport/Friluftshus på Gullaug i fm den store utbyggingen. Foreslår å lage mulighetsstudie her.*
13. *Ny idrettspark/friluftspark og kulturarena i Fjordbyen, bade, stupe, padle, svømme, skli, badstue inne og ute i fm den store utbyggingen. Foreslår å lage mulighetsstudie her.*
14. *Tomineborgdalen idrettspark som det mangler mange avklaringer på. Er akkurat sendt inn som nytt forslag til arealbruk i Kommuneplanens arealdel.*
15. *Utbedre friidrettsanlegget ved Sylling idrettspark Sylling IF (SIF)*
16. *Lys ved 11'er naturgressbanen i Sylling idrettspark, SIF*
17. *Kunstgressbane ved Gullaug, RIL*
18. *Ny kunstgressbane 11'er på Tranby*
19. *Ny kunstgressbane på Lier stadion*

Friluftslivsanlegg/Nærmiljøanlegg/aktivitetsanlegg

20. *Kyststi i flere faser, Engersand – Lahell; Engersand – Gullaug skole; Gilhusodden – KID; Fjordbyen*
21. *Oppgradering av utvidelse av Engersand friluftsområde i fm videre utbygging av Engersandhavn boområde*
22. *Toalettanlegg Martinsløkka, SVIL og Lier IL*
23. *Sandvolley Vidtbank, Velet ser behov og vil samarbeide*
24. *Skatepark på Tranby*
25. *Ny kajakkbrygge ved Svangstrand, Sylling IF (SIF)*
26. *Ny sandvolleyball/håndballbane idrettsparken i Sylling, SIF*
27. *Ny skatepark, sykkelpark, BMX anlegg i nærheten av Sylling skole, SIF*
28. *Utvikle aktivitetsparken ved Svangstrand, SIF*
29. *Ny turvei fra Sylling idrettspark til Holtsmark golfbane, SIF*

30. *Ny turisthytte ved Fallet i Finnemarka ved DNT og Statskog*
31. *Lys, erstatte gamle PCB, sjekke stolper, tilrettelegge for manuell styring,*
32. *Andershaugen aktivitetspark*
33. *Oppgradere Svangstrand med toalett, parkering og flere aktivitetsanlegg*
34. *Oppgradere Damtjern med toalett, turstier og flere aktivitetsanlegg*
35. *Nærmiljøanlegg ved alle skolene*
36. *Nærmiljøanlegg ved idrettsparkene*
37. *Toalettanlegg med høyere standard på alle friluftsområdene våre.*
38. *Turvei fra Lier u skole og ned til gamle jernbanelinja*
39. *Turvei fra Lier Hageby og opp til bygdeborgen på Fosskollen*
40. *Turvei og møteplasser i fm Lierelgen og Bygdetunet*
41. *Høyere standard på Sauebakken turvei*
42. *Interkommunal samarbeide med Røyken ift Kyst sti og sykkel traseer i Kjekstadmarka*
43. *Kystledhytte langs Drammensfjorden og på sikt langs Holsfjorden*
44. *Parkeringsplass på Flåtan som ny utfarts sted*
45. *Diverse orienteringskart i regi av Lier o-lag*
46. *Dagsturhytter i markaområdene våre*
47. *Gapahuk på prioriterte friluftsområder*
48. *Idrett og friluftsanlegg ved Eiksetra*
49. *Ny brygge ved Svangstrand*
50. *Sykeltraseer i hele Lier*
51. *Oppgradering av skiløyper i markaområdene våre*
52. *Plass for utsetting av kano i Lierbyen*
53. *Vintertraseer for gående*
54. *Egnete ridestier og områder for hund og hest*
55. *Skiarena Årkvisla, Hvaldammen v/Drammen Strong*
56. *Lys langs turstien fra Flåtan og inn i marka*
57. *Turstikart rundt Eiksetra i Finnemarka ved Lierbygda o-lag*
58. *Nærmiljøanlegg ved Gamle Hegg skole og BUA*
59. *Lysløype mellom Årkvisla og Undersrud*
60. *Merking og skilting av «Kirkestien» ved Frogner kirke*
61. *Turvei/skiløype fra Nøste og opp Tomineborgdalen til Flåtan*
62. *Motorikkhall vurderes bygd når det skal bygges nye haller ved skoler eller i nye utbyggingsområder mer generelt*
63. *Utvidelse av Lier Motorsportsenter i Leirdalen og inn i Kjekstadmarka*

Skateområde ved Hegg barneskole er et anlegg for uorganisert aktivitet og fungerer som møteplass.